

Afgørelser – Reg. nr.: 07737.00

Fredningen vedrører: Gasse Hede, Indlandsklitter

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 22-02-1991

Fredningsnævnet 11-12-1989

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

Overfredningsnævnets afgørelse

af 22. februar 1991

om fredning af indlandsklitter på Gasse Hede i Skærbæk Kommune, Sønderjyllands Amt
(sag nr. 2783/89).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds har ved kendelse af 11. december 1989 bestemt fredning efter naturfredningslovens kapitel III af Gasse Hede i Skærbæk Kommune, i alt ca. 24 ha. Fredningen omfatter helt eller delvist 3 ejendomme (løbenumre) i privat eje. Fredningssagen er rejst af Sønderjyllands Amtsråd i 1988.

Fredningsnævnets kendelse er påklaget til Overfredningsnævnet af én ejer med påstand om fredningens ophævelse.

Gasse Hede ligger på den sandede del af en bakkeø. Området var ikke dækket af is under sidste istid, og i denne periode blev den sandede overflade blæst sammen til flyvesandsklitter, hvor den relativt høje grundvandstand bremsede den videre sandflugt.

Klitterne og de tilstødende lave jorde omkring Sølbækken har været græsset gennem længere tid. Størstedelen af klitten har aldrig været jordbehandlet. De lave jorde har været omlagt med mellemrum, og det lave areal nord for bækken har på det seneste været dyrket relativt intensivt. Den nordlige del af området er mose. Der er enkelte selvsåede nåletrær og bævreasp på dette areal.

Mosearealet er omfattet af naturfredningslovens § 43 (om beskyttelse af vådområder), området er beliggende i landzone.

Den ankende ejer har modsat sig fredningen under henvisning til, at en del af arealerne allerede er tilstrækkeligt beskyttede i henhold til naturfredningslovens § 43, og at der ikke er tale om naturværdier af en så enestående karakter, at fredning er påkrævet.

Sønderjyllands Amt, Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet fredningen.

Naturfredningsrådet har fremhævet, at indlandsklitterne kan fortælle noget om egnens kulturhistorie, indeholde værdifulde geologiske og botaniske kvaliteter samt gemme arkæologiske oplysninger.

Skærbæk Kommune har erklæret sig imod fredningen.

I sagens behandling har deltaget 10 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Det tiltrædes enstemmigt, at der gennemføres fredning efter naturfredningslovens kapitel III for at sikre opretholdelse af de landskabelige og biologiske værdier der er knyttet til området.

Afgrænsningen af fredningsområdet tiltrædes med 8 stemmer mod 2. Mindretallet finder at mosearealet bør udgå af fredningen.

Om fredningsbestemmelserne bemærkes enstemmigt:

Bestemmelsen om arealer angivet i fredningsnævnets kendelse som "græs i omdrift" ændres således, at arealerne må dyrkes landbrugsmæssigt. Arealerne skal herefter kun være underlagt fredningens almindelige bestemmelser, herunder forbud mod tilplantning.

En klit på matr.nr. 20 indtegnes på fredningskortet som permanent græsareal.

Et flertal på 9 medlemmer finder ikke at der, som ønsket af ejeren, bør gives tilladelse til sandindvinding til eget brug på den allerede afgravede del af klitten. Et medlem har stemt for at tillade sandindvinding på den afgravede del. I øvrigt tiltræder Overfredningsnævnet enstemmigt realiteten i de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat.

Idet fredningsnævnets kendelse af 11. december 1988 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 24 ha store fredningsområde, som er vist på kortet, der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som helt eller delvis omfatter de på vedhæftede fortegnelse anførte matrikelnumre.

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre opretholdelse af de landskabelige og biologiske værdier, der er knyttet til området.

§ 2. Tilstandsændringer.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

Der må således ikke foretages ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser, tillades ved dispensation efter § 8 eller sker med hjemmel i § 7 om naturpleje.

§ 3. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

§ 4. Beplantning.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes.

§ 5. Bygninger m.v.

Der må ikke opføres bygninger herunder skure, master, vindmøller eller lign. Forbudet gælder dog ikke opstilling af vindmøller til kreaturvanding og fangefolde. Læskure til kreaturer kan opstilles, når fredningsnævnet har godkendt placering, materiale- og farvevalg.

Arealerne må ikke benyttes til skydebaner, motorbaner og lign., og der må kun opstilles almindelige landbrugshegn i højst 1,2 m højde.

§ 6. Arealernes drift.

De arealer, som på fredningskortet er betegnet som "permanente græsarealer," må ikke opdyrkes, drænes, jordbehandles, sprøjtes, kalkes eller gødes.

Det opdyrkede, let skrånende stykke midt i den del af matr.nr. 66 Vester Gasse, som ligger mellem landevejen og Sølbækken og er angivet på fredningskortet, skal senest 1 år efter fredningssagens afslutning overgå til permanent græsareal og må herefter ikke opdyrkes, drænes, jordbehandles, sprøjtes, kalkes eller gødes.

Der må ikke henkastes affald eller foretages oplag, bortset fra ensilagestakke, roekuler o.lign., som er nødvendige for landbrugsdriften inden for det fredede område.

§ 7. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade udføre naturpleje. Det er dog en betingelse, at ejeren ikke selv foretager den nødvendige pleje, og at den pågældende plejeforanstaltning er tiltrådt af ejeren eller - i mangel af sådan enighed - er godkendt af fredningsnævnet.

Amtet har som led i plejen ret til at regulere afløb fra mosearealet til grøften mellem matr.nr. 20 og 39 Vester Gasse i fredningens øst-

Fortegnelse.

over matrikelnumre, der helt eller delvist er berørt af Overfredningsnævnets afgørelse af 22. februar 1991 om fredning af indlandsklitter på Gasse Hede i Skærbæk Kommune, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2783/89).

Vester Gasse, Skærbæk:

matrikelnummer 13 (tidligere matr.nr. 88 Øster Gasse), 20 og 66.

Øster Gasse, Skærbæk:

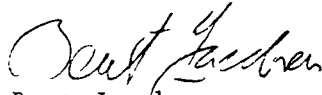
matrikelnummer 39 og 95.

grænse, såfremt reguleringen ikke medfører forhøjet vandstand på dyrkede arealer.

§ 8. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2 - 6 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

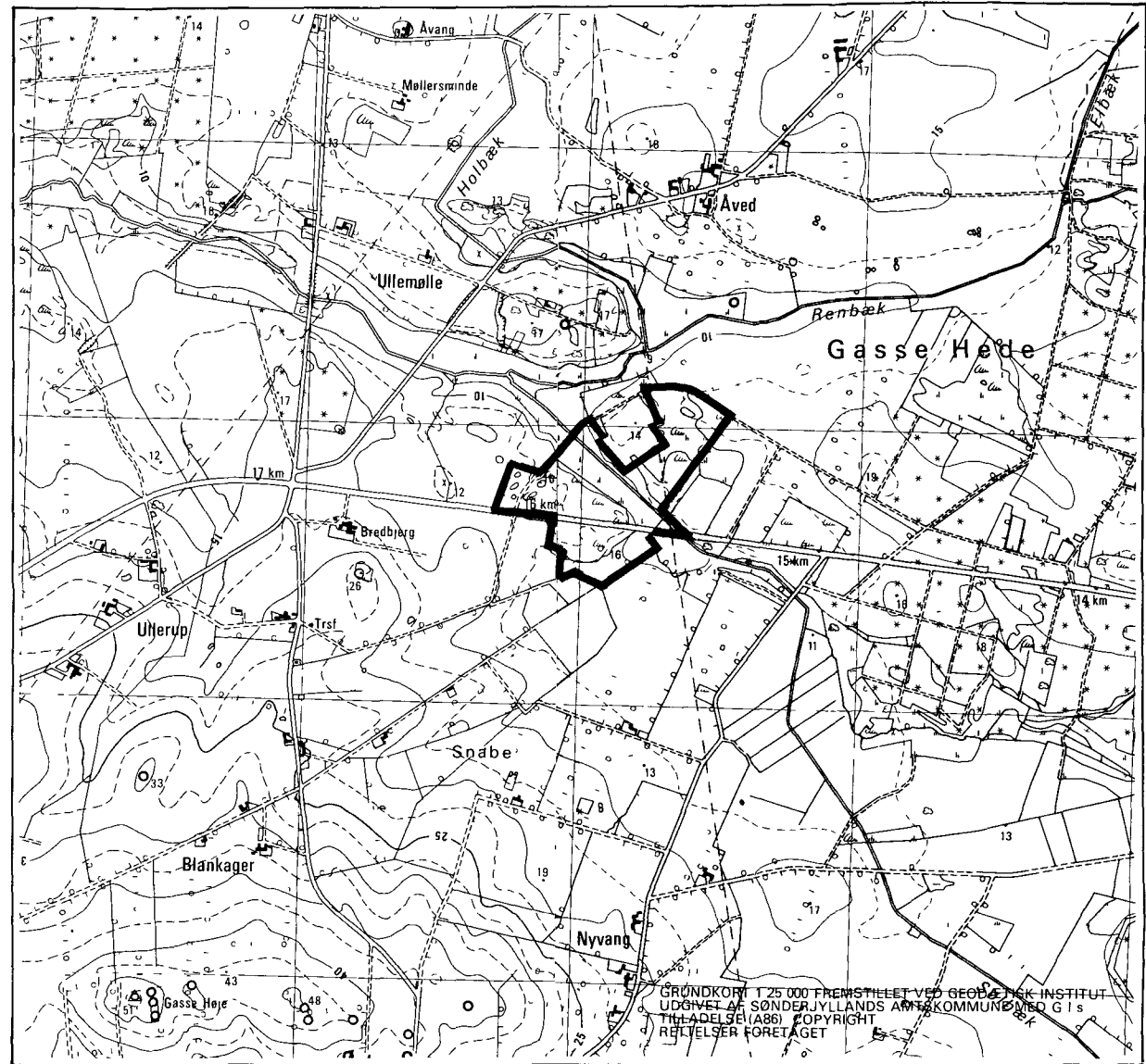
På Overfredningsnævnets vegne

Bent Jacobsen

viceformand

Oversigtskort Udsnit af kortblad 1112 II NV og 1112 II NØ

1 : 25.000

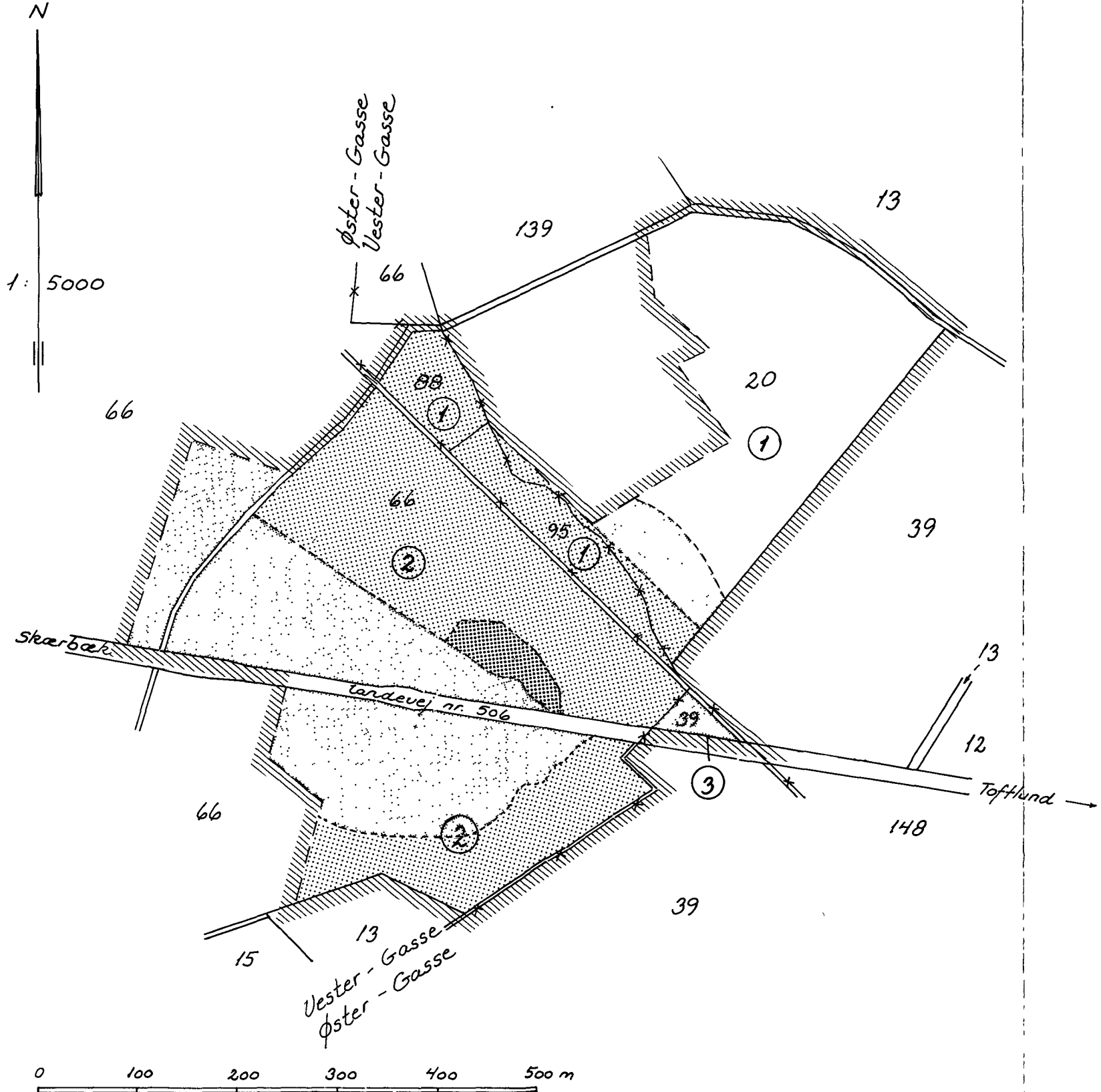
— Fredningsgrænse

FREDNINGSKORT
 OVERFREDNINGSNÆVNETS
 fredningsafgørelse af Februar
 1991 i sag nr. 2783/89...

"Enkelt tilføjelser / ændringer af S. og N. Januar 1991"

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE TEKNISK FORVALTNING PLAN OG FREDNINGSVÆSENET			
Beregnet	Tegner	Alto	Fredning
Rie		Tegn. nr.	531-2-17 A
Rekke		J. nr.	8-70-52-1-531-2-88
22.12.88		Mål	1:5000 og 1:25.000
		Dato	Juni 1988

M. nr. 88 Ø. Gasse nu (1991) 13 V. Gasse

— x — Ejerlausgrænse

//// Fredningsgrænse

..... Areal i omdrift

..... Areal, der overgår til permanent græsareal

..... Permanent græsareal

① lodsejersnummer

Overfredningsnævnets afgørelse

af 22. februar 1991

om erstatning i anledning af fredningen af
indlandsklitter på Gasse Hede i Skærbæk Kom-
mune, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2783/89).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds har ved kendelse af 11. december 1989 tilkendt erstatning i anledning af den samtidigt besluttede fredning af indlandsklitter på Gasse Hede i Skærbæk Kommune. Erstatning er tilkendt ejerne af 3 ejendomme (løbe-numre) i privat eje med i alt 78.755 kr.

Fredningsnævnets erstatningsfastsættelse er påklaget til Overfredningsnævnet af ejeren af ejendommen under lb.nr. 1 med krav om en væsentlig forhøjelse af erstatningen. Erstatningskravet omfatter 20.000 kr. pr. ha for dyrkede arealer, der overgår til græs med omlægningsmulighed og 65.650 kr. for i alt 7,5 ha, der allerede er beskyttet af naturfredningslovens § 43. Ejeren har desuden krævet erstatning for tab i forbindelse med et af Sønderjyllands Amtsråd nedlagt foreløbigt forbud efter naturfredningslovens § 11.

Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at erstatningen er tilkendt på grundlag af følgende takster: 10.000 kr. pr. ha opdyrket areal der overgår til permanent græsareal, 6.000 kr. pr. ha opdyrket areal der overgår til græs med omlægningsmulighed, og 1.500 kr. pr. ha permanent græsareal. Der er tilkendt ejeren af ejendommen under lb.nr. 1 en særlig erstatning på 5.000 kr. for manglende mulighed for indvinding af sand. Mindsteerstatningen til en ejer er fastsat til 500 kr.

I sagens behandling har deltaget 10 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Ved anden afgørelse af dags dato har Overfredningsnævnet tiltrådt den omhandlede fredning med den væsentligste ændring, at arealer angivet i fredningsnævnets kendelse som "græs i omdrift" må dyrkes landbrugsmæssigt. Erstatningstilkendelsen for disse arealer såvel som for arealer, der skal henligge i permanent græs begrundes navnlig i tilplantningsforbudet.

Den erstatning, som efter naturfredningslovens § 19, stk. 1, skal fastsættes, omfatter kun tab, som fredningen har påført de berørte brugere og andre indehavere af rettigheder over de fredede ejendomme. Det betyder, at der kun kan ydes erstatning for tab, som er opstået efter at fredningssagen er rejst for fredningsnævnet.

Det midlertidige forbud, som blev nedlagt af Sønderjyllands Amt den 17. marts 1988 efter naturfredningslovens § 11, forud for rejsning af fredningssagen udløser derimod ikke erstatning.

Der findes herefter at være ydet fuld erstatning i anledning af fredningen, når erstatning tilkendes efter følgende principper:

For arealer som på fredningskortet er vist med signatur "arealer i omdrift", tilkendes 4.000 kr. pr. ha i erstatning.

For arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "permanente græsarealer", tilkendes 2.500 kr. pr. ha.

For arealer der er omfattet af naturfredningslovens § 43, tilkendes 500 kr. pr. ha som følge af amtets plejeadgang.

Det tiltrædes, at erstatningen er fastsat til 10.000 kr. pr. ha for dyrkede arealer, der skal overgå til permanente græsarealer.

Der tilkendes en særlig erstatning på i alt 10.000 kr. til ejeren af ejendommen under lb.nr. 1 for forbud mod yderligere sandindvinding.

Mindsteerstatningen på 500 kr. til en ejer tiltrædes.

Erstatningen i anledning af fredningen tilkendes herefter således:

Lb.nr. 1: Vicky Lagoni og Jørgen Timmerby (med halvdelen til hver) eller Ruth Knudsen (som tidligere ejer) eller Hans Otto Sørensen.

2,25 ha á 4.000 kr.	9.000 kr.	
6,49 ha á 500 kr.	3.245 kr.	
0,71 ha á 2.500 kr.	1.775 kr.	
Forbud mod yderligere sand- indvinding.	<u>10.000 kr.</u>	24.020 kr.

Lb.nr. 2: Henning Konstmann

7,25 ha á 2.500 kr.	18.125 kr.	
0,46 ha á 10.000 kr.	4.600 kr.	
7,38 ha á 4.000 kr.	<u>29.520 kr.</u>	52.245 kr.

Lb.nr. 3: Emil Skov eller Mathias J. Christensen (som tidligere ejer)

0,17 ha á 2.500 kr.		
forhøjes til mindsteerstatning		500 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., fra den 11. december 1989 (datoen for fredningsnævnets kendelse) med en årlig rente der er 1 % højere end den til enhver tid fastsatte diskonto.

Af den samlede erstatning på 76.765 kr. med renter udreder staten 75 % og Sønderjyllands Amt 25 %.

Overfredningsnævnets afgørelse i erstatningsspørgsmålene kan efter reglerne i naturfredningslovens § 30 påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning (adr.: Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm) af den ejer, der har påklaget fredningsnævnets erstatningstilkendelse

til Overfredningsnævnet, samt af miljøministeren og Sønderjyllands Amt.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende.

På Overfredningsnævnet vegne

Bent Jacobsen
viceformand

FREDNINGSNÆVNET >

Den 11. december 1989 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands
Amts Nordlige Fredningskreds i sag

F. 34/88

Fredning af indlandsklitter på
Gasse Hede, Skærbæk Kommune,

sålydende

K E N D E L S E:

Ved skrivelse af 17. marts 1988 rejste Sønderjyllands Amtskommune fredningssag i henhold til naturfredningslovens § 12 for indlandsklitter på Gasse Hede på matr. nr. 20 og 66 Vester Gasse, Skærbæk, og matr. nr. 39, 88 og 95 Øster Gasse, Skærbæk, ialt 24,22 ha. Matr. nr. 88 Øster Gasse er pr. 5. december 1988 udgået af matriklen og inddraget under matr. nr. 13 Vester Gasse. Området er nærmere afgrænset ved kortbilag i mål 1:25.000 og 1:5.000, der er vedhæftet nærværende kendelse.

Fredningsforslaget var begrundet i ønsket om bevarelse af et åbent område i princippet som permanent græsareal samt at bevare og forbedre levedmulighederne for det vilde dyre- og planteliv, blandt andet gennem naturgenopretning og restaurering.

Sønderjyllands Amtsråd har afholdt offentligt møde den 25. oktober 1988 og givet underretning herom til myndigheder, ejere og brugere, der berøres af sagen. Efter en indsigelsesperiode på 2 måneder efter det offentlige møde og efter foretagne ændringer, er fredningsforslaget indsendt til nævnet.

Fredningssagen er bekendtgjort i Statstidende og Jydske Tidende den 15. april 1989, i Vestkysten den 17. april 1989, i Der Nord-

schleswiger den 18. april 1989 og i By og Land den 19. april 1989.

Der har været afholdt møde med myndigheder og lodsejere den 20. marts og 26. maj 1989.

Sønderjyllands Amtsråd, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og Lindet Statsskovdistrikt har støttet fredningsforslaget.

Fredningsforslaget berører 3 lodsejere.

Hans Otto Sørensen, Ullerupvej 91, Ullerup, 6780 Skærbæk, finder fredning overflødig og protesterer herimod.

Henning Konstmann, Gasse Høje 26, 6780 Skærbæk, og Mathias J. Christensen, Gasse Nyvang 19, 6780 Skærbæk, har ikke haft indvendinger imod fredningen.

Skærbæk Kommune har erklæret sig imod fredningen.

Fredningsnævnets medlemmer er enige om at undergive arealet fredning for at bevare og pleje det, idet området på grund af sin landskabelige værdi og beliggenhed og særlige karakter har væsentlig betydning for almenheden, jfr. naturfredningslovens § 1, stk. 2, nr. 1 og 2.

Fredningsnævnet fastsætter enstemmigt følgende fredningsbestemmelser:

Formål.

§ 1. Fredningens formål er at bevare hele området åbent og i princippet som permanent græsareal samt at bevare og forbedre levedmulighederne for det vilde dyre- og planteliv, blandt andet gennem naturgenopretning/restaurering.

Arealernes drift.

§ 2. Der må ikke foretages terrænændringer ved afgravning eller påfyldning.

§ 3. Arealerne må ikke yderligere opdyrkes eller tilplantes.

§ 4. Der må ikke henkastes affald eller foretages oplag, bortset fra ensilagestakke, roekuler o.lign., som er nødvendige for landbrugsdriften inden for det fredede område.

§ 5. De permanente græsarealer, angivet på kortbilaget, må ikke drænes, jordbehandles, sprøjtes, kalkes eller gødes.

Det opdyrkede, let skrånende stykke midt i den del af matr. nr. 66 Vester Gasse, som ligger mellem landevejen og Sølbækken og er angivet på kortbilaget, skal senest 1 år efter fredningssagens afslutning overgå til permanent græsareal og må herefter ikke drænes, jordbehandles, sprøjtes, kalkes eller gødes.

§ 6. De opdyrkede, lave arealer, angivet på kortbilaget, som græs i omdrift, skal henligge i græs, men må iøvrigt dyrkes i normalt omfang. Arealerne kan omlægges med mindst 4 års mellemrum og må i forbindelse med omlægningen bære anden afgrøde i højst 2 år.

Bygninger m.v.

§ 7. Der må ikke opføres bygninger, skure, master, vindmøller eller lign. Vindmøller til kreaturvanding og fangefolde kan dog frit opstilles. Læskure til kreaturer kan opstilles, når fredningsnævnet har godkendt placering, materiale- og farvevalg.

§ 8. Arealerne må ikke benyttes til skydebaner, motorbaner og lignende, ligesom der kun må opstilles almindelige land-

brugshegn i højst 1,2 m højde.

Pleje.

§ 10. Fredningsmyndighederne har ret til at regulere afløb fra mosearealet til grøften mellem matr. nr. 20 og 39 Vester Gasse i fredningens østgrænse. Reguleringen må ikke medføre forhøjet vandstand på dyrkede arealer.

§ 11. Såfremt lodsejerne ikke ser sig i stand til at opretholde tilstanden på de udyrkede arealer og på de permanente græsarealer i overensstemmelse med fredningens formål, har fredningsmyndighederne, efter forudgående aftale med lods-ejerne, ret til uden udgift for lodsejerne at foretage den fornødne pleje.

Såfremt enighed ikke opnås, afgøres spørgsmålet af fredningsnævnet.

Dispensation.

§ 12. Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra ovennævnte bestemmelser, når det ansøgte ikke strider imod fredningens formål.

Herefter

b e s t e m m e s :

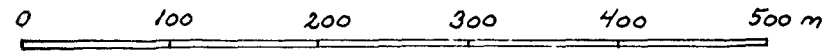
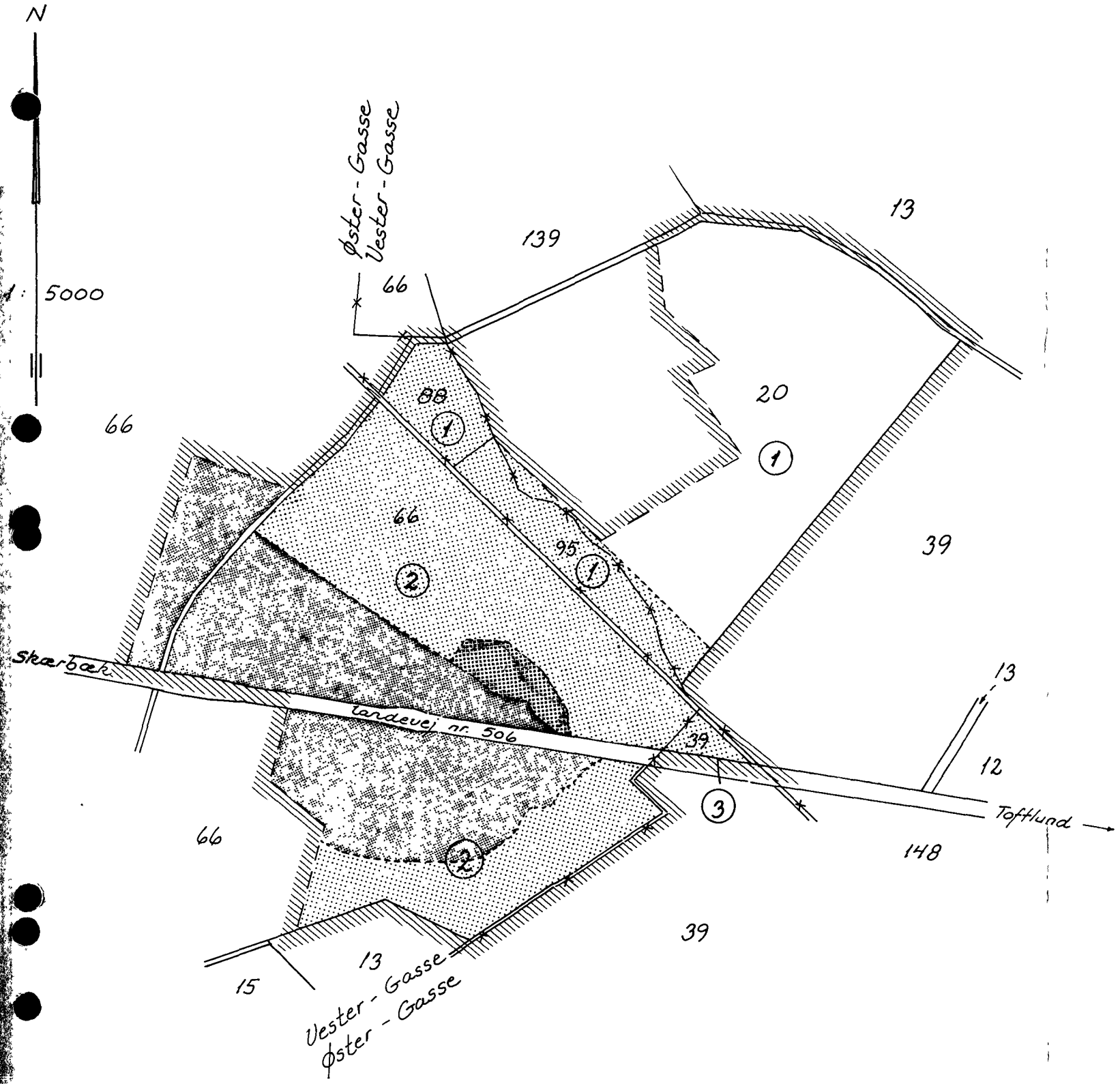
De ovenfor anførte arealer 7,20 ha af matr. nr. 20 Vester Gasse, 0,74 ha af matr. nr. 13 Vester Gasse, matr. nr. 95 Øster Gasse på 1,02 ha, 15,09 ha af matr. nr. 66 Vester Gasse og 0,17 ha af matr. nr. 39 Øster Gasse fredes og undergives fredningsbestemmelser som nærmere beskrevet ovenfor.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, efter reglerne i naturfredningslovens § 26. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Ib Lind Larsen

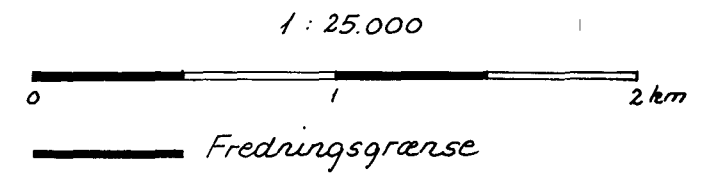
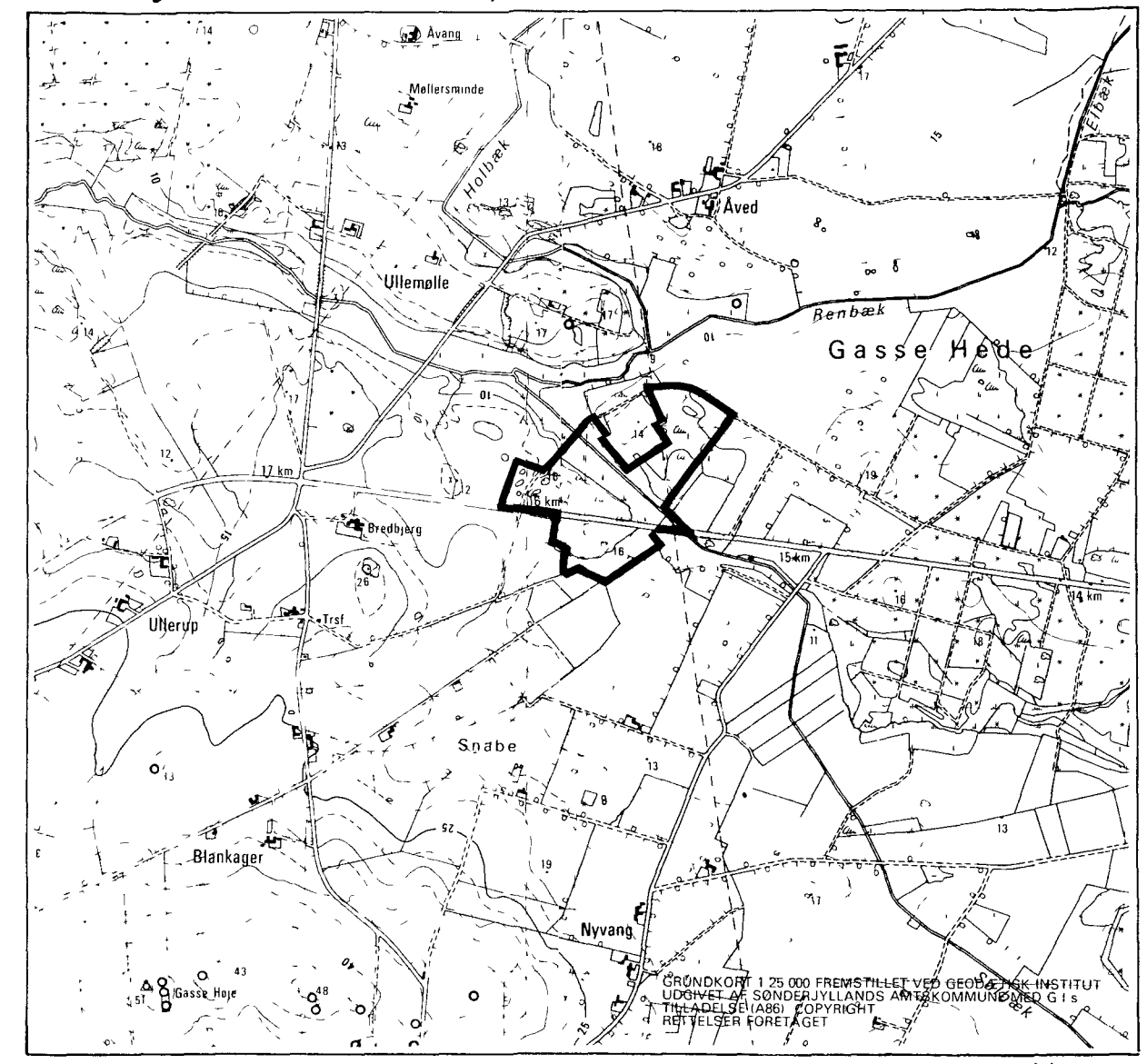
Nis Mikkelsen

Chr. Rodenberg

- Ejerlausgrænse
- Fredningsgrænse
- Græs i omdrift
- Areal, der overgår til permanent græsareal
- Permanent græsareal
- lodsejersnummer

Oversigtskort Udsnit af kortblad 1112 II NV og 1112 II NØ

REG. NR. 0 7737.000

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE		TEKNISK FORVALTNING PLAN OG FREDNINGSVÆSENET	
Beregnet	Tegner	Alig	
	Rie		Fredning
Rette			
22 12 88			531-2-17 A
			8-70-52-1-531-2-88
			1:5000 og 1:25.000
			Juni 1988

Fredning af indlandsklitter på en del af matr. nr. 20 og 66 V. Gasse matr. nr. 39, 88 og 95 Ø. Gasse Skærbæk.

Den 11. december 1989 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands
Amts Nordlige Fredningskreds i sag

F. 34/88

Fredning af indlandsklitter på
Gasse Hede, Skærbæk Kommune,

sålydende

K E N D E L S E:

Ved en samtidig hermed afsagt kendelse har nævnet bestemt, at ne-
dennævnte arealer undergives fredning.

Lodsejerne har fremsat erstatningskrav.

Nævnet bestemmer, at der tilkommer Hans Otto Sørensen, Ullerup-
vej 91, Ullerup, 6780 Skærbæk, 6.000 kr. pr. ha for 2,25 ha mark-
jord = 13.500 kr., medens der for areal, der i forvejen er under-
givet begrænsninger i henhold til naturfredningslovens § 43, ik-
ke er grundlag for erstatning. Der tillægges lodsejeren 5.000 kr.
i erstatning på grund af manglende mulighed for indvinding af
sand. Til dækning af lodsejerens udgift for egen sagkyndige bi-
stand, tillægges der ham 2.000 kr.

Der tillægges lodsejeren Henning Konstmann, Gasse Høje 26, 6780
Skærbæk, erstatning med 1.500 kr. pr. ha for 7,25 ha permanent
græsareal = 10.875 kr., 10.000 kr. pr. ha for 0,46 ha dyrket are-
al, der overgår til permanent græs, og 6.000 kr. pr. ha for 7,38
ha dyrket areal, der overgår til græs med omlægningsmulighed
= 44.280 kr., ialt 59.755 kr., hvortil kommer 2.000 kr. for
sagkyndig bistand ved Vestslesvigs Landbrugscenter.

Der tillægges lodsejeren Mathias J. Christensen, Gasse Nyvang 19, 6780 Skærbæk, erstatning med 500 kr. for 0,17 ha areal, der overgår til permanent græsareal.

Staten betaler 3/4 og Sønderjyllands Amtskommune 1/4 af beløbene.

Erstatningsbeløbene forrentes fra kendelsens dato med en årlig rente, der er 1% højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

Herefter

b e s t e m m e s :

Der betales fredningserstatning med 18.500 kr. til Hans Otto Sørensen, hvortil kommer 2.000 kr. for sagkyndig bistand, 59.755 kr. til Henning Konstmann, hvortil kommer 2.000 kr. for sagkyndig bistand, og 500 kr. til Mathias J. Christensen.

Erstatningsbeløbene forrentes fra kendelsens dato med 1% over Danmarks Nationalbanks diskonto.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, efter reglerne i naturfredningslovens § 26. Klagefristen er 4 uger fra dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Ib Lind Larsen

Nis Mikkelsen

Chr. Rodenberg